

ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา

The Relationships between Internal Control on Receipt and Payment
and Performance Outcomes of Community Enterprise in Rattaphum
District, Songkhla Province

เพ็ญภา เชาวนา^{1*} ฐิติมา จุลจินดา¹
Pennapa Chaowana^{1*} Thitima Juljinda¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา และ (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน กับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา จำนวน 84 กลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงาน พบว่าการควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวมและผลการดำเนินงานด้านลูกค้า ส่วนการควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นนัยสำคัญ

คำสำคัญ : การควบคุมภายใน, ผลการดำเนินงาน, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This study aims to (1) study level of internal control on receipt and payment based on standards for the professional practice of Internal Auditing and level of performance outcomes of community enterprise in Rattaphum District, Songkhla Province, and (2) to examine the relationship of internal on receipt and payment based on standards for the professional practice of Internal Auditing of the community enterprise in Rattaphum District, Songkhla Province. Population and samples used in this study are board of directors 84 community enterprise in Rattaphum District, Songkhla Province. Data were collected by questionnaires the data analysis used

¹วิทยาลัยรัษฎา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
Rattaphum College, Rajamangala University of Technology Srivijaya.
*Email: pennapa_song@hotmail.com

descriptive analysis and multiple regression analysis. As the results, the average level of internal control on receipt and payment and performance outcomes of samples is at high level. To test the relationship of internal control on performance outcomes, the study finds that payment have a significant positive influence on the level of overall performance and customer performance, that receipt have a significant positive influence on the level of Internal process performance of the community enterprise.

Keyword: Internal Control, Performance Outcomes, Community Enterprise

บทนำ

ในการดำเนินธุรกิจย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อความเสียหายด้านการดำเนินงานหรือด้านการเงินได้เสมอ ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจและกลไกการบริหารงานภายในของแต่ละองค์กร การจัดทำมีระบบการควบคุมภายในอย่างเพียงพอเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงต่อความเสียหาย จึงเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบว่า เมื่อใดที่องค์กรจำเป็นต้องจัดทำมีระบบการควบคุมภายใน องค์กรจะต้องนำระบบการควบคุมภายในที่ดีมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารที่จะช่วยลดความสูญเสียและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งการควบคุมภายในหรือการตรวจสอบภายใน เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานที่เป็นผลมาจากการออกแบบโดยตรงจากคณะกรรมการผู้บริหาร หรือบุคลากรอื่น ๆ ขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่า องค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นต้องประกอบด้วย ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบและนโยบายที่ใช้บังคับในองค์กรนั้น ๆ สามารถทำการสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับการดำเนินงาน สำหรับกิจการขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีการควบคุมและวางแผนที่ดี ซึ่งจะนำมาสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ได้ (ปิยพร บรรดาศักดิ์, 2555) จากประเด็นปัญหาข้างต้นทำให้หลาย ๆ ธุรกิจต้องเน้นในเรื่องการควบคุมภายในขององค์กรอย่างเข้มงวด เนื่องจากการที่หลายองค์กรขาดการควบคุมภายในที่ดี ทำให้มีการกำกับดูแลกิจการที่อ่อนแอ จึงส่งผลให้ผลการดำเนินงานไม่สะท้อนความเป็นจริง

วิสาหกิจชุมชน (community enterprise) เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรเพื่อดำเนินกิจการเรื่องใดเรื่องหนึ่งของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชนด้วยกัน โดยประเทศไทยได้เริ่มมีการรวมตัวกันเป็นวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชน กระจายกันทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งในจังหวัดสงขลา ประกอบไปด้วย 16 อำเภอ มีวิสาหกิจที่จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดสงขลา รวม 813 วิสาหกิจชุมชน สมาชิก 13,044 ราย สำหรับวิสาหกิจชุมชนของอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นการรวมตัวกันของชาวบ้านเพื่อผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้มีมูลค่ามากกว่าเดิมและตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเกือบทุกตำบลของอำเภอรัตนภูมิ จำนวน 84 วิสาหกิจชุมชน สมาชิก 1,329 ราย ประกอบด้วยหลากหลายอาชีพ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) จากการสำรวจในเบื้องต้นพบว่า วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ยังขาดการวางแผนการ

ดำเนินงาน การควบคุมภายในที่ดี การบริหารงานภายในกลุ่ม ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ การบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี อีกทั้งระบบการควบคุมภายในของวิสาหกิจชุมชนยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน ทำให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เพื่อที่จะต้องการศึกษาว่าระดับการควบคุมภายในและผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใด และมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ในทิศทางใด เนื่องจากการควบคุมภายใน เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกองค์กรควรตระหนัก และให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน เพราะหากองค์กรใดมีการควบคุมภายในอยู่ในระดับที่ต่ำ จะทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรได้ การศึกษาครั้งนี้สามารถช่วยให้แนวทางในการวางแผนการดำเนินงานและการบริหารงานภายในกลุ่ม นำไปสู่การพัฒนากระบวนการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่าย ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา อีกด้วย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่าย สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลการเงินและธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ สร้างผลตอบแทนที่มั่นคงให้แก่สมาชิก และอำนวยความสะดวกให้แก่ชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน กับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. คณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่าย ให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เป็นจริง
2. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับบุคลากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาระดับการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและระดับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีตัวแทน ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการพัฒนาระบบมาตรฐานในการวิจัยดังนี้

ด้านรายรับและด้านรายจ่าย

จากการศึกษาของ ดุษฎี นาคเรือง และคณะ (2560) พบว่า ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการตลาด และด้านคุณลักษณะของสมาชิกมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ นิภาภรณ์ ไสยวงศ์ และคณะ (2556) พบว่า การควบคุมภายในด้านบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรทุกด้านล้วนมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน กล่าวคือ สหกรณ์ภาคการเกษตรที่มีระดับการควบคุมภายในด้านบัญชีที่ดี จะมีผลการดำเนินงานที่ดีด้วย และสอดคล้องกับ ปิยพร บรรดาศักดิ์ (2555) ธรรมรงค์ สุวรรณ (2553) ธนพร ชูจิตต์ประชิต (2550) Conger et al. (1998) และ Arosa B. et al. (2010) เนื่องจากในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี ควรให้ความสำคัญกับการบริหารการเงินเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ การควบคุมต้นทุนการผลิตให้ลดลง และการบริหารการตลาดควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (ดุษฎี นาคเรือง และคณะ, 2560) ดังนั้นการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน นอกจากการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการแล้ว การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต่อไป แต่สุปรียา มนตรี (2557) พบว่าการควบคุมภายในไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานการเงินและการคลังเป็นการเก็บข้อมูลคะแนนผลการประเมินผลเป็นประจำทุกปีมาเป็นตัวแปรวัดประสิทธิภาพ ดังนั้นจากการวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 1 การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

H1.1: การควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

H1.2: การควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานที่ 2 การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเงินโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

H2.1: การควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

H2.2: การควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานที่ 3 การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านลูกค้าโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

H3.1: การควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

H3.2: การควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานที่ 4 การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

H4.1: การควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

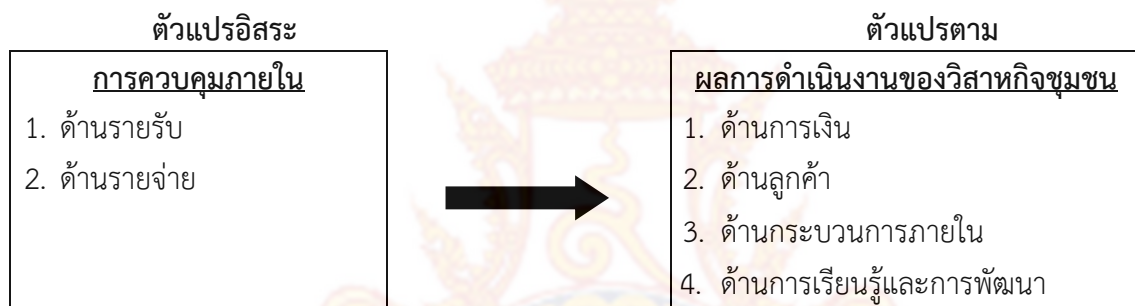
H4.2: การควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานที่ 5 การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน

H5.1: การควบคุมภายในด้านรายรับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

H5.2: การควบคุมภายในด้านรายจ่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 84 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามคณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยประยุกต์มาจาก สุปรียา มนตรี (2557) นิภาภรณ์ ไสยวงศ์ และคณะ (2556) และไวทย์ โปธิ์ไทย (2554)

ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 2 คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลระดับการควบคุมภายใน 2 ด้าน คือ ด้านรายรับ จำนวน 6 ข้อ และด้านรายจ่าย จำนวน 12 ข้อ รวมคำถาม 18 ข้อในส่วนที่ 2 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบ ดังนี้ ระดับความสำคัญ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเงิน จำนวน 3 ข้อ ด้านลูกค้า จำนวน 5 ข้อ ด้านกระบวนการภายใน จำนวน 5 ข้อ และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา จำนวน 4 ข้อ รวมคำถาม 17 ข้อ ในส่วนที่ 3 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบ ดังนี้ ระดับ ความสำคัญ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ แบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากคณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 84 ฉบับ ได้นำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach Alpha Coefficient) ควรมีค่า 0.60 ขึ้นไป (Cronbach, 1995) แสดงถึงตัวแปรมีความน่าเชื่อถือ (Reliability) พบว่าค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.677 แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดีมาก

การศึกษาในครั้งนี้จะการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อศึกษาระดับการควบคุมภายในด้าน รายรับ-รายจ่าย และระดับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ-รายจ่ายต่อผลการดำเนินงานตามการทดสอบของการศึกษาของ รสจรินทร์ กุลศรีสอน (2552) ดังนั้นการศึกษาค้นคว้านี้ สามารถแสดงสมการจากงานวิจัย ดังนี้

$$\begin{aligned} Y &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + \text{error} && \text{Model 1} \\ Y_1 &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + \text{error} && \text{Model 2} \\ Y_2 &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + \text{error} && \text{Model 3} \\ Y_3 &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + \text{error} && \text{Model 4} \\ Y_4 &= a + b_1X_1 + b_2X_2 + \text{error} && \text{Model 5} \end{aligned}$$

โดยที่ Y = ผลการดำเนินงาน
 Y_1 = ผลการดำเนินงานด้านการเงิน
 Y_2 = ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า
 Y_3 = ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน
 Y_4 = ผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนา
 X_1 = การควบคุมภายในด้านรายรับ
 X_2 = การควบคุมภายในด้านรายจ่าย
error = ค่าความคลาดเคลื่อน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระบบการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ระบบการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านรายรับมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และด้านรายจ่ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการประเมินผลการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา

ระบบการควบคุมภายใน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการประเมิน
ด้านรายรับ	3.75	0.52	มาก
ด้านรายจ่าย	3.78	0.41	มาก
รวม	3.76	0.36	มาก

ตารางที่ 2 แสดงระดับการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับผลการดำเนินงานโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และด้านกระบวนการภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

ตารางที่ 2 ระดับการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา

ผลการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการประเมิน
ด้านการเงิน	3.86	0.76	มาก
ด้านลูกค้า	3.81	0.60	มาก
ด้านกระบวนการภายใน	3.83	0.53	มาก
ด้านความรู้และพัฒนา	3.84	0.61	มาก
รวม	3.84	0.36	มาก

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผลการดำเนินงาน การควบคุมภายในที่แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านรายรับ และด้านรายจ่าย โดยใช้ Correlation matrix รวมทั้งทำการตรวจสอบ Multicollinearity โดยใช้ Variance inflation factor (VIF) ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวถูกอธิบายโดยตัวแปรอิสระตัวอื่นในระดับใด ถ้าค่า VIF มีค่ามาก แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ มาก และตามปกติค่า VIF ที่มากกว่า

10 จะถือว่าอยู่ในระดับที่จะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าค่า VIF สูงสุดสำหรับการศึกษานี้ มีค่าเพียง 1.043 (ด้านรายรับและด้านรายจ่าย) ดังนั้นปัจจัยที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้ง 7 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่เกิด Multicollinearity เพราะมีค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
1. รายรับ	1						
2. รายจ่าย	0.024	1					
3. ผลการดำเนินงาน	0.164	0.263*	1				
4. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน	0.034	0.075	0.658**	1			
5. ผลการดำเนินงานด้านลูกค้า	0.119	0.256*	0.561**	0.133	1		
6. ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน	0.304**	0.145	0.612**	0.230*	0.196	1	
7. ผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนา	0.048	0.142	0.433**	0.041	0.011	0.087	1

** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01, * นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่าย และผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยวิธีการทดสอบของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ จำนวน 5 Model คือ Model 1 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานโดยรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน Model 2 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน Model 3 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน Model 4 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ Model 5 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จาก Model 1 ผลการศึกษา พบว่า การควบคุมภายในด้านรายจ่าย สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับต่อผลการดำเนินงานอย่างเป็นนัยสำคัญ ผลการศึกษาใน Model 2 พบว่า การควบคุมภายในด้านรายรับและด้านรายจ่าย ไม่สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ Model 3 ผลการศึกษา พบว่า การควบคุมภายในด้านรายจ่าย สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายรับต่อผลการดำเนินงานด้านลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนผลการศึกษาใน Model 4 พบว่า การควบคุมภายในด้านรายรับ สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในด้านรายจ่ายต่อผลการดำเนินงาน

ด้านกระบวนการภายในอย่างเป็นนัยสำคัญ และผลการศึกษาใน Model 5 พบว่า การควบคุมภายในด้านรายรับและด้านรายจ่าย ไม่สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ตัวแปร	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4		Model 5	
	B	t (sig)	B	t (sig)	B	t (sig)	B	t (sig)	B	t (sig)
Constant	2.762	6.811 (0.000**)	3.551	3.944 (0.000**)	2.181	3.159 (0.002**)	2.324	3.927 (0.000**)	2.990	4.170 (0.000**)
ด้านรายรับ	0.080	1.064 (0.291)	0.076	0.459 (0.647)	0.81	0.636 (0.526)	0.290	2.656 (0.010**)	0.023	0.177 (0.860)
ด้านรายจ่าย	0.206	2.198 (0.031*)	0.158	0.760 (0.449)	0.352	2.206 (0.030*)	0.111	0.809 (0.421)	0.203	1.225 (0.224)
R Square	0.082		0.008		0.070		0.100		0.020	
Adjust R Square	0.059		0.016		0.047		0.077		0.004	
F value	3.607		0.337		3.048		4.478		0.845	
p-value	0.032*		0.715		0.053*		0.014**		0.433	

** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01, * นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

ระดับการควบคุมภายในและระดับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการควบคุมภายในและระดับผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตของ พัชราภรณ์ เขียววัฒนา (2553) ไวย โปธิ์ไทย (2554) และสุปรียา มนตรี (2557) ที่พบว่าระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ให้ความสำคัญและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และหนังสือสั่งการอย่างเคร่งครัด (สุปรียา มนตรี, 2557)

จากผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกของการควบคุมภายในด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานโดยรวม และผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา นั้น สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยในอดีตของ ธรรมรงค์ สุวรรณ (2553) และดุขฎี นาคเรือง และคณะ (2560) ผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกของการควบคุมภายในด้านรายรับกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา นั้น สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยในอดีตของ มยุรี ชินบุตรและคณะ (2550) และธรรมรงค์ สุวรรณ (2553) และดุขฎี นาคเรือง และคณะ (2560) เนื่องจากในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี ควรให้

ความสำคัญกับการบริหารการเงินเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ การควบคุม ต้นทุนการผลิตให้ลดลง และการบริหารการตลาดควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มี คุณภาพ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (ดุซงกี นาคเรือง และคณะ, 2560) ดังนั้นการพัฒนาและส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน นอกจากการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการแล้ว การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพัฒนาควบคู่กันไป

อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับกับผล การดำเนินงานโดยรวม ด้านรายรับและด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านรายรับกับผล การดำเนินงานด้านลูกค้า ด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน และด้านรายรับ และด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนา โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับผล การศึกษาในอดีตของ สุปรียา มนตรี (2557) เนื่องจากผลการดำเนินงานของแต่ละกิจการอาจจะ แตกต่างกันขึ้นอยู่กับวิธีการในการวัดผลการดำเนินงาน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐาน การศึกษาข้อที่ 1.2 ข้อที่ 3.2 และข้อที่ 4.1 แต่ปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1.1, 2.1, 2.2, 3.1, 4.2, 5.1 และ ข้อที่ 5.2

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและผล การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาและ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ ควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ระดับ การควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายและระดับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ยรวมอยู่ใน ระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในด้านรายจ่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการ ดำเนินงานโดยรวม และผลการดำเนินงานด้านลูกค้าของวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นนัยสำคัญ และการควบคุม ภายในด้านรายรับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในของวิสาหกิจชุมชน อย่างเป็นนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านรายรับกับ ผลการดำเนินงานโดยรวม ด้านรายรับและด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านรายรับกับผล การดำเนินงานด้านลูกค้า ด้านรายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายใน และด้านรายรับและด้าน รายจ่ายกับผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นนัยสำคัญ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่าย ให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เป็นจริง โดยการนำผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ ควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายกับผลการดำเนินงานที่ได้ในครั้งนี้นำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการ พัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้มีการควบคุมที่สูงขึ้นจนนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดีของ วิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังใช้เป็นแนวทางให้กับบุคลากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพ ตรวจสอบภายใน เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมภายในของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการนำผลการศึกษาระดับ ของการควบคุมภายในจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มาพัฒนาระบบการควบคุมภายในให้มีระดับที่ดีขึ้น สุดท้าย

สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการควบคุมภายใน และผล การดำเนินงานของกิจการ

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดบางอย่าง อาทิ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ถูกใช้ในการ ศึกษาครั้งนี้คณะกรรมการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาเท่านั้น เนื่องจากยังมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภออื่น ๆ ของ จังหวัดสงขลา รวมถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทยที่ยังไม่ได้มีการศึกษา และการศึกษา ครั้งนี้ใช้แนวคิดการควบคุมภายในด้านรายรับ – รายจ่ายตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีแนวคิดอื่น ๆ เช่น แนวคิดด้านนโยบายของบริษัท ด้านคณะกรรมการ เป็นต้น ที่ยังไม่ได้มีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ดุขฎฐิ นาคเรือง, สุธิตา วัฒนยืนยง, นุชนภา เลขาวิจิตร. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกาดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 9(17), 69-77.
- ธนพร ชูจิตต์ประชิต. (2550). ปัจจัยที่มีต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี ภายใต้ระบบบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานราชการ. (วิทยานิพนธ์บัญชี มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562, จาก <http://tdc.thailis.or.th>
- ธรรมรงค์ สุวรรณ. (2553). การศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO ERM ที่มีผลต่อระดับ ความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2562, จาก <http://tdc.thailis.or.th>
- นิภาภรณ์ ไสยวงศ์, ผาณิต บุรณโภคา, ประสพสิน แม้นทิม. (2556) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การควบคุมภายในด้านบัญชีกับการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร. (รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ปิยพร บรรดาศักดิ์. (2555). ระบบการควบคุมภายในตามแนว COSO ด้านรายรับ – รายจ่าย กรณีศึกษา กองทุนสุขภาพ. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พัชรภรณ์ เชี่ยววัฒนา. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารกับระบบการควบคุมภายใน ของหน่วยรับตรวจสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต2. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ). สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2562, จาก <http://tdc.thailis.or.th>
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *รายชื่อ วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2561, จาก <http://smce.doae.go.th>

- ไวย โปธิ์ไทย. (2554). การประเมินระบบการควบคุมภายในระบบงานด้านการเงินและบัญชี กรณีศึกษา บริษัท ฟูดโปรดักส์ จำกัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย). สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2562, จาก <http://tdc.thailis.or.th>
- สุปรียา มนตรี. (2557). การควบคุมภายในกับประสิทธิภาพขององค์กร : กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชึมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562, จาก <http://tdc.thailis.or.th>
- Arosa,B.,Iturrald T. and Maseda A. (2010) Outsiders on the board of directors and firm performance : Evidence from Spanish non-listed family firms,*Journal of family business strategy* (2010), 236-245.
- Conger,David F. and Edward,E.L. (1998). Appraising Boardroom Performance, *Harvard business review*,January-February 1998, 136-148.
- Cronbach,J.C. (1995). Coefficient Alpha and Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.

